

הדו"ח הדיפלומטי

סקירה חודשית על מדיניות-החוץ האזורת של ישראל
עורך: ד"ר רועי קיבריק*

גיליון מס' 41, ספטמבר 2020

א. ישראל והפלסטינים

- **הפלסטינים נשאר מחוץ למעגל השלום** - ישראל לא יצאה ביוזמה מדינית לקידום שלום עם הפלסטינים. נוכח ההסכמים שנחתמו עמן **חזרה** איחוד האמירויות **ובחריין על מחויבותן לפתרון** שתי-המדינות ולסוגייה הפלסטינית, אולם הרשות הפלסטינית וחמאס **ראו** בהסכמים אלו בגידה. היועץ לביטחון לאומי של ארה"ב אובריאן **הצהיר** כי ממשלו תומך בפתרון שתי-המדינות ותקף את ההנהגה הפלסטינית הנוכחית, ואילו היועץ האמריקאי קושנר **הדגיש** את חשיבות עצירת הסיפוח כדרך לשמר את פתרון שתי-המדינות. עוד **דווח** כי ארה"ב התחייבה בפני איחוד האמירויות כי לא תתמוך בסיפוח לפחות עד ינואר 2024.
- **ישראל פועלת להעביר שגרירויות לירושלים ולהקרין ריבונותה** - ישראל והונדורס **הודיעו** על החלטתן לפתוח שגרירות בערי הבירה. נשיא הונדורס הביע תקווה כי שגרירות ארצו תיפתח בירושלים לפני סוף השנה. כחלק מהסכם בין סרביה וקוסובו בחסות אמריקאית, **הודיע** הנשיא טראמפ כי סרביה תפתח שגרירות בירושלים. נשיא קוסובו טאצ'י הודיע שגם השגרירות הקוסוברית שתיפתח בעתיד תמוקם בירושלים. נשיא מלאווי **הודיע** על כוונתו לפתוח שגרירות בירושלים. שר החוץ אשכנזי **ביקש** משר החוץ הקרואטי לפעול להעברת שגרירות ארצו לירושלים. בתום פגישה בין נתניהו למשלחת מצ'אד **דווח** כי הצדדים דנו גם בפתיחת נציגות בירושלים. משרד החוץ של צ'אד **הוציא** הכחשה לדבר. בהצהרת כינון היחסים עם בחריין **הודיעה** ישראל כי היא תאפשר לכל המוסלמים גישה חופשית להר הבית/מסגד אל-אקצא ולמקומות הקדושים בירושלים, וכיוונה בכך לתביעת ריבונותה על המקום.
- **הסיוע הבינלאומי לעזה נמשך** - קטר **העבירה סיוע** כספי נוסף לעזה בסך 44 מיליון דולר שמופנים בין השאר לסולר, משכורות, תמיכה בעניים ומאבק בקורונה. בעת החתימה בווישינגטון על הסכם הנורמליזציה עם איחוד האמירויות ובחריין **נורו** מספר רקטות מעזה וצה"ל השיב אש. בתיאום עם ישראל, **העבירה** הרשות הפלסטינית סיוע וציוד רפואי מהגדה המערבית לרצועת עזה.

ב. ישראל והאזורים סביב לה

המזרח התיכון

- **הסכמים עם איחוד האמירויות ובחריין** - ב-15 בספטמבר נחתמו בווישינגטון הסכמים עם איחוד האמירויות ובחריין. לאחר הגעתו לווישינגטון, התברר לנתניהו כי רק שר החוץ רשאי לחתום על ההסכמים, והוא נדרש לייפוי כוח שהעביר לו שר החוץ אשכנזי, אשר נשאר בארץ ולא לקח חלק בטקסים. **דווח** כי יורש העצר האמירתי נעדר מהטקס נוכח התבטאויותיו של נתניהו כי הוא דבק בתכנית הסיפוח. נתניהו **ביקש** תחילה לטוס במטוס נפרד לטקס בווישינגטון, אך

* ד"ר רועי קיבריק הוא מנהל המחקרים של מכון מיתוים. ניתן ליצור עמו קשר ב: rkibrik@mitvim.org.il ולעקוב אחריו בטוויטר: [SergioKkibrik](https://twitter.com/SergioKkibrik)
הדו"ח הדיפלומטי נשען על פרסומים ומקורות גלויים, ואין באפשרותנו לבדוק באופן מלא את נכונותו של כל דיווח על פרטיו השונים. כמו כן, יש לזכור כי רבים מהתהליכים והאירועים ממשיכים להתפתח, והבנה מלאה של משמעותם דורשת פרספקטיבה רחבה יותר מאשר דו"ח חודשי. סייע בהכנת הדו"ח החודשי, גל סיגלר. הדו"ח מתפרסם במסגרת פרויקט בשיתוף קרן פרידריך אברט.

יתר על הרעיון נוכח הביקורת הציבורית שהרעיון הזה עורר. ההסכם **טרם** הועבר לאישור הממשלה והכנסת, ולכן לא נכנס לתוקף. האמריקאים **הדגישו** כי נתניהו אישר מכירת נשק מתקדם לאיחוד האמירויות במסגרת עסקת השלום שגובשה, על אף שהביע התנגדות פומבית לאחר מכן. שר הביטחון גנץ **שוחח** עם עמיתו האמריקאי להסדרת הנושא, ובהמשך **טו** לווינגטון לשיחות בעניין. נתניהו **חזר** מטקס החתימה על ההסכם מבלי להיפגש עם המועמד הדמוקרטי לנשיאות בידן.

• **רקמת יחסים עם איחוד האמירויות** - התקשורת באיחוד האמירויות **חגגה** את ההסכם עם ישראל ותיארה אותו כהתקדמות היסטורית לשלום. ישראל ואיחוד האמירויות קיימו מגעים להסדרת כניסת אזרחים הודית, **ומסתמך** כי **ביקור** באיחוד האמירויות יותנה בקבלת אשרה. שר הכלכלה והתעשייה פרץ **שוחח** עם מקבילו האמירי, כך גם שר החקלאות **שוסטר**, שר האנרגיה **שטייניץ**, שר המדע **שי** והשר לשיתוף פעולה אזורי **אקוניס**. מכון ויצמן ואוניברסיטת מוחמד בן-זאיד **חתמו** על הסכם לחילופי סטודנטים, הקמת מכון מחקר ושיתופי פעולה מדעיים נוספים. שר החוץ אשכנזי **בירך** בערבית את עמיתו מאיחוד האמירויות ובחריין לרגל השנה החדשה, ושר החוץ ושרת החינוך מאיחוד האמירויות **בירכו** בעברית את אזרחי ישראל. במדינות שונות **נפגשו** שגרירי ישראל ואיחוד האמירויות, וכך **נפגשו** גם שגרירי ישראל באו"ם ארדן ושגרירי איחוד האמירויות נוסייבה. האוניברסיטה העברית **פנתה** לסטודנטים אמירתיים ובחריינים לבוא ללמוד במסגרתה. בתקשורת הזרה **דווח** כי ישראל ואיחוד האמירויות יקיימו בסיס מודיעיני משותף באי סוקוטרה אל מול תימן. חברת השקעות אמיריתית **החלה** להשקיע בחברות ישראליות, וחברה אמיריתית מרכזית **הכריזה** על פתיחת משרד בישראל. משלחות של בנקאים ואנשי עסקים ישראלים **נפגשו** עם מקביליהם באיחוד האמירויות, **ועם** שר הכלכלה והמסחר האמירי, **וחתמו** על הסכמים לשיתוף פעולה. שר הכלכלה האמירי **הביע** את רצונו כי ההסכמים הכלכליים ייטיבו גם עם הפלסטינים בשטחים. חברות תיירות הפועלות בישראל **החלו** למכור כרטיסים של חברת התעופה האמיריתית. חברת הענק האמיריתית DP World **במגעים** עם מספנות ישראל להגשה משותפת של הצעה למכרז להפרטת נמל חיפה. המועצה הערבית לאינטגרציה אזורית היושבת בניו יורק **ערכה** מפגש וירטואלי בין אנשי תקשורת ישראלים לעמיתיהם באזור. מפגשים וירטואליים נוספים התקיימו בין מכוני מחקר ומדיניות מישראל ומהאמירויות. דיא סבע **חתם** בקבוצת הכדורגל א-נסר שבאבו דאבי, ובכך הפך לכדורגלן הישראלי הראשון שישחק בקבוצה באמירויות. הזמר האמיראטי ואליד אל-ג'אסיס והזמר הישראלי אלקנה מרציאנו **הוציאו** דואט משותף שצולם בדובאי ובישראל.

• **רקמת יחסים עם בחריין** - בחריין **אישרה** מעבר בשמיה של טיסות ישירות בין ישראל ואיחוד האמירויות. שר החוץ, הפרלמנט ומועצת השורא בבחריין **בירכו** על ההצהרה. **דווח** כי ישראל הפעילה מעל לעשור משרד אינטרסים בבחריין, וכי משרד החוץ מתכנן להקים את השגרירות הישראלית על בסיסו. משלחת ישראלית של אנשי עסקים וביטחון **הגיעה** בטיסה מסחרית של ישראייר מעל ערב הסעודית לבחריין, **ודנה** בקידום יחסים עסקיים וקשרי תעופה. שר החוץ אשכנזי **שוחח** עם **מקבילו** מבחריין, וכך גם השר לשיתוף פעולה **אזורי** אקוניס, שר הביטחון **גנץ**, שרת התחבורה **רגב**, שר התיירות **זמיר**, שר התקשורת **הנדל**, והשרה להגנת הסביבה **גמליאל**. ממשלת בחריין **אפשרה** קבלת שיחות טלפוניות מישראל. שגריר בחריין בווינגטון **בירך** את היהודים לרגל ראש השנה. בניגוד לתהליכים עם איחוד האמירויות, בבחריין **נרשמה** התנגדות לנורמליזציה עם ישראל ברשתות החברתיות, **בקרב** גורמי אופוזיציה ובלשכת עורכי הדין.

• **תגובות מדינות ערב להסכמים עם איחוד האמירויות ובחריין** - ערב הסעודית **הסכימה** כי טיסות ישירות בין ישראל ואיחוד האמירויות יעברו בשמיה, אך **הבהירה** כי אין בכך לסמל שינוי בעמדתה בנוגע לסוגייה הפלסטינית. בנאומו המוקלט לעצרת האו"ם **הדגיש** המלך הסעודי בן סלמן את תמיכתו בפתרון שתי-המדינות. שר החוץ הירדני **הדגיש** כי ההסכם יתקבל בברכה אם יביא לעצירת הסיפוח ולקידום תהליך השלום. נשיא מצרים א-סיסי **הביע** אף הוא תמיכה בהסכמים שמקדמים שלום, ואת מחויבותו לפתרון הסוגייה הפלסטינית. בית המלוכה בעומאן **בירך** על נרמול היחסים בין ישראל לבחריין ואיחוד האמירויות. שר החוץ העומאני **הבהיר** כי מדינתו תומכת בפתרון שתי-המדינות וטען שעד להשגת הסכם ישראלי-פלסטיני, היחסים בין ישראל למדינות ערב אחרות יהיו מוגבלים. מנהיג קטר בין חאמד אל-ת'אני **הבהיר** לקושנר כי קטר לא תתקדם לשלום עם ישראל לפני מימוש פתרון שתי-המדינות, והפיכתה של מזרח ירושלים לבירה הפלסטינית. נשיא אלג'יריה **גינה** את ההסכמים והדגיש את חשיבותה של הסוגייה הפלסטינית. נציגים מארה"ב, סודן ואיחוד האמירויות **נפגשו** באבו דאבי לדון בין השאר בקידום נורמליזציה עם ישראל בתמורה לסיוע כספי, אך טרם הצליחו להגיע להסכמות בנושא.

- **מאבק דיפלומטי באיראן וגרורותיה - איראן גינתה** את ההסכמים עם איחוד האמירויות ובחריין. שר החוץ אשכנזי **הודה** לממשל האמריקאי על הרחבת הסנקציות על איראן, **וקרא** לצרפת, בריטניה וגרמניה להצטרף להטלת הסנקציות על איראן. כמו כן, **הודה** אשכנזי לפרלמנט השווייצרי אשר החל בתהליכים להוצאת ארגון חיזבאללה אל מחוץ לחוק, ו**ביקש** משר החוץ הקרואטי לקדם החלטה שכזו גם בארצו.

אירופה

- **באירופה מברכים על ההסכם עם מדינות המפרץ ומבטאים מחויבות לפתרון שתי-המדינות** - האיחוד האירופי בירך על ההסכם עם איחוד האמירויות וביטא את מחויבותו לפתרון שתי-המדינות. הנציג העליון לענייני חוץ של האיחוד האירופי בורל **בירך** על ההסכם בין ישראל ומדינות המפרץ, **שוחח** עם שר החוץ אשכנזי, הביע שביעות רצון מעצירת הסיפוח והדגיש כי היציבות האזורית תלויה בקידום פתרון שתי-המדינות. מדינות אירופיות רבות בירכו על ההסכמים עם איחוד האמירויות ובחריין. שר החוץ ההונגרי היה הנציג האירופי היחידי שלקח חלק בטקס החתימה על ההסכמים בווינגטון.
- **ישראל מכירה בקוסובו** - לאחר שנים שנמנעה מלעשות זאת, **הסכימה** ישראל **להכיר** בקוסובו כחלק מהסכם כלכלי שהובילה ארה"ב בין קוסובו וסרביה, בו גם נקבע כי סרביה תעביר את שגרירותה לירושלים. ראש הממשלה נתניהו שוחח עם ראש ממשלת קוסובו חוטי. שרת החוץ של קוסובו **בירכה** על ההסכם בין ישראל איחוד האמירויות ובחריין.

אגן הים התיכון

- **מיסוד פורום הגז של מזרח אגן הים התיכון** - ישראל, מצרים, קפריסין, ירדן, יוון, איטליה והרשות הפלסטינית **חתמו** על חוקת פורום הגז של מזרח אגן הים התיכון והפכו אותו בכך לארגון בינלאומי מוכר. שרי האנרגיה של המדינות, ובראשם השר שטייניץ ושר האנרגיה המצרי אל-מולא שיזמו את הקמת הפורום, **חתמו** על ההסכם בטקס וירטואלי. בטקס בקהיר ייצגו את המדינות החברות והמשקיפות השגרירים במצרים, ובהם שגרירת ישראל החדשה אמירה אורון.
- **הברית עם יוון וקפריסין מתחזקת מעבר לאנרגיה** - קפריסין, יוון וישראל **חתמו** על הסכם משולש לשיתוף פעולה צבאי לשנת 2021. חברות ישראליות **נמצאות** במגעים לרכישת מפעלים לייצור רכבי צבא ולמכירת נשק ליוון. יוון **החליטה** לפתוח את שעריה לכניסת ישראלים ללא הגבלת מכסה, למרות הקורונה. חברי תנועת השומר הצעיר, שמפעילים בית ספר לפליטים באי לסבוס, **התגייסו** לסייע לפליטים נוכח שריפה שכילתה את המחנה כולו. שגריר ישראל בקפריסין רבל **ערך** סיור בנמל בלימסול והביע את רצונה של ישראל בקידום משותף של תחום התיירות הימית במזרח אגן הים התיכון.
- **על סף פתיחת משא ומתן עם לבנון בתיווך אמריקאי** - עוזר שר החוץ האמריקאי לענייני המזרח התיכון שנקר **ביקר** פעם נוספת בלבנון בניסיון לחדש את המשא ומתן בין ישראל ולבנון בנוגע לגבול הימי, **והודיע כי** המדינות קרובות לסיכום בדבר פתיחה במגעים.
- **מתיחות ושיתוף פעולה עם תורכיה** - תורכיה **יצאה** נגד ההסכם בין ישראל ובחריין, ונגד הצהרתן של קוסובו וסרביה כי יפתחו שגרירות בירושלים. יחד עם זאת, **הצהיר** דוברו של ארדואן כי תורכיה תשמח לשתף פעולה עם ישראל ומצרים בנושא האנרגיה, למרות חילוקי הדעות. שגריר ישראל באו"ם ארדן **עזב** את אולם המליאה בעת נאומו של ארדואן.

ג. מערך החוץ הישראלי

- **מינויים במשרד החוץ** - השגרירה החדשה אמירה אורון **הגישה** את כתב אמנתה לנשיא מצרים והודתה על מאמציו לקידום שלום אזורי. ועדת המינויים העליונה של משרד החוץ **החליטה** למנות את איתן סורקיס לשגריר בירדן, ואת יעקב ליבנה לשגריר בפולין. מינויים אלו כפופים לאישור הממשלה.

- **יחסי חוץ וקורונה** - השר להשכלה גבוהה אלקין ושר הפנים דרעי [פעלו](#) מול שלטונות אוקראינה בניסיון לאפשר כניסת חסידים לתפילות באומן, אך הממשלה האוקראינית דחתה את כל הפניות והניסיונות על רקע החשש מהפצת מחלת הקורונה. מטוס תובלה של צבא צ'אד [נחת](#) בישראל כדי לאסוף ציוד רפואי למאבק בקורונה. שגרירות ישראל ברפובליקה הדומיניקנית [תרמה](#) ציוד לבית חולים מקומי למאבק בנגיף הקורונה.
- **דמוקרטיה ויחסי חוץ** - אמנסטי ישראל [הזהירה](#) כי פעולות הממשלה למאבק בקורונה פוגעות בזכויות האדם ומעידות על ניצול לרעה של המשבר על ידי הממשלה. מספר מפגינים [מחו](#) בווינגטון נגד ממשלת נתניהו עם הגעתו לחתימה על ההסכם עם איחוד האמירויות ובחריין. ממשלת מקסיקו ביקשה מישראל להסגיר אליה את ראש שירותי המודיעין במקסיקו לשעבר שחשוד בעינוי, טיוח ושיבוש חקירה, ולפי החשד [נמצא](#) בישראל.
- **דיפלומטיה ונשק** - נוכח הסכסוך המתפתח בנגורנו-קרבאך רבו הדיווחים על שימוש בנשק ישראלי. בכירים מאזרבייג'אן [הודו](#) כי הם משתמשים במל"טים מתאבדים ובנשק ישראלי, ו**דווחו** כי מטוסי תובלה מאזרבייג'אן העמיסו ציוד ונשק בנמל התעופה עובדה. ישראל [העבירה](#) לארה"ב את הראשונה מתוך שתי סוללות כיפת ברזל עליהן סיכמו הצדדים. משרד הביטחון [חתם](#) על עסקת נשק עם הצבא האיטלקי, ירכוש מסוקי אימון וימכור מטוסים וסימולטורים לאיטליה. [דווח](#) כי חברה ישראלית סייעה לפני כשנה לממשלת ערב הסעודית לפרוץ למכשיר סלולרי.

ד. ציר זמן חודשי

תאריך	מה קרה?
1 בספטמבר	מ"מ מנכ"ל משרד ראש הממשלה פרץ חתם עם נגיד הבנק של איחוד האמירויות על מזכר הבנות לשיתוף פעולה פיננסי.
2 בספטמבר	שר החוץ אשכנזי נפגש עם עמיתו הרומני אאורסקו.
7 בספטמבר	אשכנזי נפגש עם עמיתו הקרואטי גרליץ.
9 בספטמבר	ראש הממשלה נתניהו ואשכנזי נפגשו עם משלחת מצ'אד.
9 בספטמבר	משלחת של בנקאים ואנשי עסקים ביקרה באבו דאבי ודובאי.
15 בספטמבר	נחתמו בוושינגטון ההסכמים בין ישראל לאיחוד האמירויות ובחריין.
18 בספטמבר	שר החוץ האירופי בורל התקשר לאשכנזי לברך אותו על ההסכמים עם איחוד האמירויות ובחריין.
20 בספטמבר	נתניהו שוחח עם נשיא הונדורס הרננדס.
21 בספטמבר	גנץ יצא לוושינגטון לשיחות עם בכירי מערכת הביטחון שם בנוגע לעסקת מכירת מטוסי F-35 לאיחוד האמירויות שנקשרה להסכם עם ישראל ולמאבק באיראן.
22 בספטמבר	ישראל חתמה על חוקת ארגון פורום הגז של מזרח אגן הים התיכון.
23 בספטמבר	שגריר ישראל באו"ם ארדן נפגש עם שגרירת איחוד האמירויות נוסייבה.
23 בספטמבר	משלחת ישראלית של אנשי ביטחון ועסקים יצאה לבחריין.
29 בספטמבר	נתניהו נאם בעצרת האו"ם השנתית שנערכה השנה באופן וירטואלי.
30 בספטמבר	אשכנזי חתם על הסכם שיתוף פעולה בין סוכנות הסיוע הישראלית למשרד החקלאות בנפאל.
30 בספטמבר	אשכנזי חתם על הסכם הבאת עובדים סיעודיים מנפאל וגיאורגיה.

ה. פרסומים אחרונים של מכון מיתווים

ד"ר מאיה שיאון צדקיהו, ח"כ לשעבר קסניה סבטלובה, נדב תמיר וד"ר רועי קיבריק, "[התחזית: סוער, עם חשש לצונאמי](#)", תלם - כתב עת לשמאל ישראלי, גיליון 4, ספטמבר 2020.

גבריאל מיטשל, "[פורום הגז של מזרח אגן הים התיכון: שיתוף פעולה בצל תחרות](#)", ספטמבר 2020. [באנגלית]

ברוך בינה, [מדיניות ארה"ב כלפי ישראל והמזרח התיכון](#), גיליון 92, ספטמבר 2020.

דו"חות ומחקרים

פרופ' אלי פודה, "[היחסים עם בחריין](#)", רדיו 103, 13 בספטמבר 2020.

ח"כ לשעבר קסניה סבטלובה, "[הסכם עם בחריין](#)", וואיינט, 13 בספטמבר 2020.

גבריאל מיטשל, "[תורכיה והים התיכון](#)", כאן ב', 14 בספטמבר 2020.

ח"כ לשעבר קסניה סבטלובה, "[בחריין והאמירויות](#)", כאן 11, 14 בספטמבר 2020.

עינת לוי, "[שיתוף פעולה אזורי אזרחי](#)", גל"צ, 15 בספטמבר 2020.

גבריאל מיטשל, "[פורום הגז](#)", גל"צ, 22 בספטמבר 2020.

ראיונות בתקשורת

ד"ר מורן זגה, "[הפוטנציאל האמיתי לשיתוף פעולה בין ישראל ואיחוד האמירויות](#)", הארץ, 2 בספטמבר 2020.

ד"ר נמרוד גורן, "[חלון הזדמנויות ביחסי ישראל-אירופה נפתח, האם נדע לנצל זאת?](#)" גלובס, 7 בספטמבר 2020.

עינת לוי, "[מישהו דופק על דלתה הסגורה של ישראל לתיירות מהמזה"ת](#)", הארץ, 9 בספטמבר 2020.

נדב תמיר, "[ניסיון נואש לפענח את מדיניות החוץ של טראמפ](#)", זמן ישראל, 10 בספטמבר 2020.

פרופ' אלי פודה, "[אחרי 25 שנות חיזור, השלטון בבחריין החליט לגלות תעוזה](#)", וואלה, 13 בספטמבר 2020.

פרופ' אלי פודה, "[דוקטרינת השלום ולהתראות](#)", זמן ישראל, 13 בספטמבר 2020.

השגריר לשעבר מיכאל הררי, "[רוסיה אל מול אגן הים התיכון – אינטרסים ואתגרים לישראל](#)", זמן ישראל, 16 בספטמבר 2020.

ח"כ לשעבר קסניה סבטלובה, "[עכשיו זה רשמי: אפשר לוותר על ועדת חוץ וביטחון](#)", הארץ, 16 בספטמבר 2020.

פרופ' אלי פודה, "[שנה של הישגים מדיניים לישראל, וכישלון אחד המסוכן לבריאותה](#)", הארץ, 17 בספטמבר 2020.

נדב תמיר, "[מה ניתן ללמוד ממשבר הקורונה על מנהיגות אפקטיבית בעידן המודרני](#)", זמן ישראל, 22 בספטמבר 2020.

מור יהלום, "[איחוד האמירויות ובחריין צריכות כתובת אחת בישראל](#)", הארץ, 23 בספטמבר 2020.

השגריר לשעבר ברוך בינה, "[מה שחסר לליכוד היום](#)", זמן ישראל, 23 בספטמבר 2020.

ד"ר ליאור להרס, "[הבחירות לנשיאות בארה"ב הן צומת דרכים ליחסי ישראל והפלסטינים](#)", הארץ, 30 בספטמבר 2020.

מאמרי דעה